

(/)

[🏠 \(/\)](#) > [Besættelsen \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen) > [Bøger \(https://www.historie-online.dk/boger\)](https://www.historie-online.dk/boger)> [Anmeldelser \(https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5) > Katastrofen på Den franske Skole

Katastrofen på Den franske Skole

*Kategori: Anmeldelser**Visninger: 574*Del artikel: [f \(https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/katasrofen-paa-den-franske-skole)5/besaettelsen/katasrofen-paa-den-franske-skole) [🐦 \(https://twitter.com/home?status=.](https://twitter.com/home?status=.) Aktiviteten kan ses på[https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/katasrofen-paa-den-franske-skole\)](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/katasrofen-paa-den-franske-skole) [in](#)[https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-](https://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/katasrofen-paa-den-franske-skole&title=)

5/besaettelsen/katasrofen-paa-den-franske-skole&title=)

Martin Sundstrøm**Katastrofen på Den Franske Skole****Gads Forlag. 344 sider. 299,95 kr.**

21. marts 1945 kom katastrofen fra luften. En engelsk bombemaskine ramte et lystårn ved Dybbølsbro og kom ud af kurs. Det var starten på Danmarks største tragedie. Maskinen faldt ned i et garageanlæg ved siden af skolen og flere maskiners bombelast fulgte efter, og skolen blev fejlbombet. Den nye bog udkommer på 80 års dagen for bombningen og går tæt på det vigtige: Nemlig de mennesker der blandt andet var overlevende, forældre, hjælpere, nonner og redningsfolk

Af Michael Koch

86 børn. Ti nonner, tre civile lærerinder, to fædre, to brandmænd og tre hjælpere. Det var det øjeblikkelige billede af de omkomnes omfang efter dagen. Men hertil kommer de, som døde alt for tidligt efterfølgende, de som ikke kunne leve med at have mistet og flere andre, hvis tilværelse var slem som døden selv. Det er blandt andet dem, denne bog handler om. Forfatteren beskriver mange familier og deres skæbner. Forældrene, der fik flere børn efter at have mistet et barn, de som adopterede et barn, og de som levede videre men med ubehandlede traumer.

Den Franske Skole lige inden branden bryder ud

Bogens optakt til katastrofen er et kapitel med børn og forældres hverdagsliv. Livet på skolen med små hverdagsting, som et forslået knæ hos en søster, der sætter kridhvid gaze på, og så ganske uhyggeligt: Ruth havde haft en væmmelig drøm samme morgen om, at skolen brændte. Hendes mor havde meget naturligt slået det hen og sendt Ruth i skole med søsteren Ella. Næste kapitel er bombningen af skolen oplevet indefra. Uhyggeligt og meget malende beskrevet.

Et andet sted i København står Shellhuset i flammer. Det er helt utroligt lykkedes 18 af de danske fanger at flygte fra det brændende Gestapo hovedkvarter. Utroligt, fordi de opholdt sig i celler oppe under taget. Flere kravlede ned udenpå det brændende hus. Desværre mistede en hel del af de danske fanger livet. Det var medlemmer af modstandsbevægelsen, der var taget og sad som bombeskjold, men ved flybesætningernes dygtighed og held faldt bomberne ind gennem facaden.

Air Vice-Marshal Sir Basil Embry, som var leder af Operation Carthage (bombningen af Shellhuset) sagde, at et angreb som på Shellhuset ville koste mindst 300 dræbte. Han var mest bekymret for, om angrebet skulle starte en storbrand i København. Det så man til dels på Maglekildevej bag Den Franske Skole, hvor en fladebrand lagde boligblokke i ruiner. Beslutningen om at bede om et angreb, var på den baggrund meget tung og svær, men Gestapo stod overfor meget store aktioner og ville have gennemført utallige anholdelser og dødsdomme.

Da fire bomber ramte skolen, skete katastrofen. På grund af konstruktionen kunne trappetårne desværre styrte sammen, og med dem faldt meget mere ned. Som det var god instruks dengang, skulle man søge i kælderen, men denne gang fungerede det ikke. Alle skulle have løbet ud, men når man ikke ved, hvad der sker, er det naturligt at vælge kælderen. Bogen beskriver over mange sider mange enkeltes skæbner. Det gælder både de, som undslipper og de, som på tragisk vis omkommer. Der er skrevet meget i bøger om alt det, der skete fra bomberne faldt. Den større forskel er, at denne bog har mange flere navne på, da forfatteren har researchet på mange navne. Det gælder både børn og redningsfolk. Det bliver uheldigvis meget overvældende at læse om alle de skader og skæbner over så mange sider. Omvendt kan man sige, at her æres de alle endnu engang, med navn. Det er i øvrigt meget specielt at se billeder af en hel del af de implicerede, det er meget stærkt at kunne dvæle en stund ved de fotos og tænke over, hvor livet er sårbart.

Ligtoget med de omkomne søstre på vej til Assistens Kirkegård 28. marts 1945

Anmelderen var med ved Shellhuset, da en gruppe af de engelske flyvere kom på besøg i anledning af 50 års dagen. Selvom det var så mange år siden, stod flere og måtte tørre en tåre bort, da talen faldt på Den Franske Skole. Skolen havde berørt piloter og navigatører stærkt i mange år. En af dem fortalte om, hvor lidt de faktisk kunne se ud af vinduerne, efter at saltvand havde sprøjtet på hele turen over vandet. De fløj så lavt som overhovedet muligt for at undgå tyskernes radar.

Kort efter redningsindsatsen for alvor kom i gang, skabte man en opsamlingsplads på Allé-scenen lige overfor skolen. Udenfor skolen stod der en og fik navne og tilstand på de, som blev reddet ud. En kvik kurér løb så over på skolen med besked, hvis det var en omkommet eller en, som skulle hastes på sygehuset. I redningsgruppen var også en Hipo-mand, som til daglig var en hårdkogt mishandler under afhøringer, men den dag hjalp han til og gik ind i mellem forrest ind i ruinerne. Han var ikke den eneste fra Hipo, der var endnu én, som arbejdede for at redde liv.

I kapitlerne efter katastrofedagen kommer mange sider med detaljerede beskrivelser af begravelser af de omkomne. Der er måske lidt for meget med om de enkelte. Som læser kan man godt føle, at man er for tæt på. Dette er alene op til den enkelte læser at vurdere. Men til forfatterens ros skal det anføres, at han ikke et eneste sted er gået for langt i detaljer eller sprog.

I mange artikler og i bøger er en lille (hun blev reddet) piges ord gengivet, fordi de er så gribende: Søster, jeg bar hele skolen på min ryg. En af søstrene lå med brokker over sig, men da de ville redde hende ud sagde hun, at de skulle redde børnene først. Denne uselvskhed gik igennem hele ordenens arbejde. De vare utroligt dedikerede i deres kald. Det er meget bevidst, at denne anmeldelse ikke indeholder beskrivelser af skader eller lignende. Det bør læseren selv læse i bogen, da enkeltstående beretninger vil være forkerte at referere uden rette sammenhæng.

Anført af viceluftmarskal Basil Embry ankom en stor gruppe af piloter og navigatører til Frederiksberg Alle den 22. maj 1945. Med havde de en stor blomsterdekoration. Stærkt berørt og meget stille talte de med søstre og forældre. Både med de som havde mistet et barn og de, som havde mistet flere børn den 21. marts.

Engelske flyvere, anført af vicemarskal Basil Embry, besøgte stedet for skolen for at vise respekt og tale med efterladte. Efterfølgende afholdt RAF er flyvestævne til fordel for bombeofrene. Der kom mere end 250.000 tilskuere

Først ville man genopbygge skolen for erstatninger, og statens fond for krigsskade kunne godt skabe grobund for en ny skole, men som Søster Margrethe skrev i et brev til børns forældre, så ville der ikke være katolske lærerinder nok til en ny skole. Det var et krav, at både lærerinder og elever skulle være katolikker. Derfor blev alle børnene indskrevet i en Jeanne d'Arc skole på Østerbro. Bogen fortsætter med indtryk fra livet længe efter skolens katastrofe. I årene efter kan man også møde pårørende trofast besøge andre gravsteder end blot deres egne mistede børns gravsted.

I 1953 står Max Andersen mindesmærke færdigt på Frederiksberg Alle, hvor skolen lå. Langs den lave mur er der i fliserne navne på alle de omkomne. Da de kunne være svære at læse på grund af blade og bevoksning, er der opsat en plade med alle navne. Den sidder bag på mindemonumentet.

Det var en tid, hvor krisehjælp var et ukendt begreb. Overlevende børn blev som regel behandlet med tavshed. Mange led af de værste mareridt og kunne slet ikke tåle torden, fyrværkeri, Sankt Hans bål eller andet, der kunne trække alt det grusomme frem. Det er en godt skrevet bog, som man meget hurtigt kan blive berørt af. Researcharbejdet må have været enormt, for der er kommet mange flere navne og mere data til, siden der sidst kom en bog, hvor tragedien på skolen er inkluderet. Bogen er læsevenlig og inddrager læseren i den forfærdelige katastrofe, hvor så uhyggeligt mange børn omkom.

[Historie-online.dk 19. marts 2025]

SE RELATEREDE ARTIKLER

DANMARK BESAT

BESÆTTELSEN SET MED TYSKE ØJNE

DET HEMMELIGE BORNHOLM